

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра хореографії

СИЛАБУС

вибіркової дисципліни

Виконавська майстерність в інноваційних сценічних практиках

Ступінь вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: Культура і мистецтво

Спеціальність: 024 Хореографія

Освітньо-професійна програма: Хореографія

ЛУЦЬК – 2020

Силабус вибіркової дисципліни **«Виконавська майстерність в інноваційних сценічних практиках»** підготовки бакалавра, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 024 «Хореографія», за освітньою програмою «Хореографія»

Розробник: кандидат мистецтвознавства, Кіндрер К. Р.

Силабус вибіркової дисципліни затверджено на засіданні кафедри хореографії

протокол № 2 від 27 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри:

доц. Косаковська Л. П.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань	вибіркова
Кількість год/кредитів 180/6	02 «Культура і мистецтво» Спеціальність 024 «Хореографія»	Рік навчання - 2
		Семестр – 3-4
		Лекції – 8
		Практичні (семінарські) – 62
ІНДЗ: немає	Освітня програма «Хореографія» Бакалавр	Консультації – 10
		Самостійна – 100
		Форма контролю – залік 4 семестр

Назва дисципліни	Виконавська майстерність в інноваційних сценічних практиках
Викладач	Кіндер Карина Рудольфівна- кандидат мистецтвознавства, старший викладач
Контактний телефон	0507587763
E-mail	kinderkarina@yahoo.com
Дні занять	
Консультації	Очні консультації : за попередньою домовленістю. Понеділок та четвер з 14.00 до 15.00

	Онлайн консультації : за попередньою домовленістю в робочі дні з 9.30 до 17.30
Мова викладання	українська

Анотація до дисципліни

Формування сценічної виконавської культури – одна з головних ланок загальної культури. Виховання художньо-творчої діяльності формує ціннісну орієнтацію особистості, розбудовує здатність до творчості, до створення естетичних цінностей у сфері професійної діяльності, зокрема, у мистецтві. Удосконалення виконавської діяльності є своєрідним «лакмусовим папером» формування і розвитку сценічно-виконавської майстерності хореографа-педагога. Дефініція «майстерність» складає «ядро», системну основу, передумову джерела виховання професійного артиста-танцівника. Тому пріоритетним завданням закладу вищої освіти мистецького спрямування є підготовка майбутнього бакалавра хореографії, здатного здійснювати творчу інноваційну професійну сценічну діяльність на високому художньому рівні. У зв'язку з цим у навчальному процесі особливого значення набуває комплекс дисциплін, що впливають на формування професійних компетенцій та практичних навичок в організації та безпосередній участі в різноманітних мистецьких видовищних заходах, танцювальних шоу програмах, концертах. Тому рівень знань та вмінь студентів з дисципліни «Виконавська майстерність в інноваційних сценічних практиках» є вагомим складовою професіоналізму митців-хореографів, артистів, балетмейстерів. Зазначена дисципліна розвиває перспективи професійної підготовки майбутніх постановників, балетмейстерів та керівників танцювальних колективів з урахуванням специфічних особливостей функціонування закладів мистецької та соціокультурної діяльності.

«Виконавська майстерність в інноваційних сценічних практиках» – навчальний курс, розроблений для підготовки бакалаврів зі спеціальності 024 «Хореографія». Курс відноситься до варіативної частини профільного модуля і має практико-орієнтований характер. Викладання дисципліни базується на цілому ряді принципів: науковість, наступність, проблемність навчання, наочність, свідомо-навчально-пізнавальна активність студентів.

Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Виконавська майстерність в інноваційних сценічних практиках» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: теорія та методика вивчення класичного танцю, теорія та методика вивчення народно-сценічного танцю,

історико - побутовий танець, сучасний танець, композиція та постановка танцю, педагогіка і психологія художньої творчості, менеджмент соціокультурної діяльності.

Мета курсу: розвиток і реалізація творчих та практичних здібностей здобувачів, інтересу до подальшої виконавської діяльності, творчої активності, розвиток творчої особистості; здобуття професійних компетенції та практичних навичок з виконавської майстерності та техніки сценічних рухів, культури сценічної етики. Головним **завданням** курсу є практичне й теоретичне володіння всіма аспектами режисерської майстерності, розширити творчий діапазон і потенціал майбутніх фахівців хореографічного мистецтва, а також здатність інтегрувати отримані знання у подальшій діяльності. **Предметом** навчальної дисципліни є особливості підготовки фахівців з хореографічного мистецтва до сценічно-виконавської діяльності.

Формат дисципліни

Очний. Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інноваційні технології – технології проектного навчання, інформаційно-комунікативні, кредитно-модульні й кредитно-рейтингові технології, а також інтерактивні навчальні технології (комп'ютерна графіка, аудіо та відео, онлайн консультування), для забезпечення розвитку творчого потенціалу особистості та саморозвитку студента в навчально-виховному процесі.

Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-навчальної програми студенти повинні

знати:

- роль і місце предмету «Виконавська майстерність в інноваційних сценічних практиках» в системі професійної освіти і майбутньої викладацької діяльності у відповідній сфері;
- специфіку розвитку теорії сценічно- виконавської майстерності; особливості сутності поняття «сценічно-виконавська майстерність»; концептуальні підходи, психолого-педагогічні умови, закономірності, методи, прийоми та принципи розвитку даної дефініції;
- основи сценічної поведінки, елементи внутрішньої психотехніки; інноваційні сценічні практики;
- засоби хореографічної виразності та структурні елементи сценічної дії;
- техніки сценічних рухів, спеціальних вправ та етюдів;
- основні прийоми, засоби вміння та навички виконавської майстерності в хореографії;

основи сценічної поведінки, елементи внутрішньої психотехніки..

вміти:

- інтегровано застосовувати знання програмного матеріалу дисципліни, вільно володіти спеціальною термінологією;
- аналізувати сценічний матеріал для роботи над музично-хореографічною виставою, мюзиклом тощо;
- володіти виконавськими вміннями та навичками, здатністю вирізнятися емоційністю, пластичною виражальністю рухів, жестів, міміки у сценічній практиці.
- створювати сценічні образи за допомогою виразних пластичних рухів, міміки, жестів, почуття ритму і координації; перевтілюватися та демонструвати танцювальний образ в процесі хореографічної дії під час публічного показу;
- впроваджувати інноваційні виконавські техніки на практиці для створення художнього образу в танцювальних постановках, існувати в атмосфері хореографічної вистави;
- формулювати власне змістовне наповнення дійства, насиченого індивідуальними художніми прийомами.
- застосовувати набуті компетентності у власній мистецько-творчій діяльності;
- працювати з хореографічним матеріалом, самостійно користуватися основною літературою, музичним матеріалом та іншими джерелами з метою аналізу музично-хореографічної драматургії вистави, висловлювати особисте ставлення до творів мистецтва.
-

В процесі вивчення дисципліни здобувач вищої освіти формує і демонструє наступні **компетентності**

Індекс матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на

	основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК05. Навички здійснення безпечної діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. СК02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури. СК03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах. СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної). СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти. СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності. СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини. СК09. Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції. СК10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації. СК11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу. СК13. Здатність використовувати традиційні та

	інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого- фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу. СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб. СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту. СК16. Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і доброчинних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.
Предметні результати навчання	ПР02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності. ПР03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань. ПР06. Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. ПР07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту. ПР11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом. ПР12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності. ПР13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва. ПР14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора. ПР16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько- балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності. ПР18. Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості. ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу. ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в

	процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах. ПР21. Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.
--	---

Форми і методи навчання

В умовах модульно-кредитної технології навчання заняття проводяться переважно в активних і творчих формах – проблемні й оглядові лекції, активні семінари, тренінги, заняття із застосуванням телекомунікаційної техніки. Зasadничим принципом викладання дисципліни є стимулювання самостійної та продуктивної дослідницької діяльності студентів, підтримка фахової активності й прагнення до нових знань, відкритості до комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти.

Методи навчання спрямовані на формування активної позиції студентів в освітньому процесі: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, дистанційні консультації та ін. Використовується студентоцентрований, проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний, творчий підходи до навчання, інтеграція науково-дослідної та навчальної діяльності.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем та підготовки (друку) рефератів і практичних робіт.

Політика курсу

При організації освітнього процесу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до : Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок проведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення «Критерії оцінювання знань студентів»; Положення про кваліфікаційну роботу студента; Положення про укладання та контроль за

виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем		Кількість годин, відведених на:				
		Лекції	Прак-тичні заняття	Само-стійна робота	Конс-ції	
Змістовий модуль 1. Формування сценічно-виконавської культури в процесі художньої творчої діяльності						
Тема 1.1. Специфіка сутності поняття «сценічно-виконавська майстерність».		14	2	2	10	
Тема1.2. Особливості хореографічного виконавства.		15	2	2	10	1
Тема1.3. Психолого-педагогічні умови, закономірності розвитку сценічно-виконавської майстерності майбутнього концертного виконавця.		15	2	2	10	1
Тема 1.4. Виконавський процес інтерпретації змісту хореографічних творів в інноваційних сценічних практиках.		15	2	2	10	1
Разом за змістовним модулем 1		59	8	8	40	3
Змістовий модуль 2. Формування виконавської культури та технічної майстерності.						
Тема 2.1. Критерії розвитку сценічно-виконавської майстерності.		10		4	5	1

Тема 2.2. Методи, прийоми і принципи розвитку сценічно-виконавської майстерності.	10		4	5	1
Тема 2.3. Розвиток артистизму, індивідуальності, самостійності виконавського мислення.	17		6	10	1
Тема 2.4. Особливості активізації психомоторики виконавця під час сценічного виступу.	19		8	10	1
Тема 2.5. Сценічна виразність. Характер і характерність. Внутрішня і зовнішня характерність. Специфіки сценічно-виконавської інтерпретації Організація сценічної уваги актора-- Сценічне спілкування	19		8	10	1
Тема 2.6. Зовнішній психофізіологічний аспект розвитку сценічно-виконавської майстерності на тлі відображення виконавської техніки та сценічного втілення.	23		12	10	1
Тема 2.7. Методи репетиційної роботи та концертних виступів.	23		12	10	1
Разом за змістовним модулем 2	121		54	60	7
Усього годин	180	8	62	100	10

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Охарактеризувати сутність дефініції «сценічно-виконавська майстерність».
2. Проаналізувати роль сценографії в хореографічній виставі.
3. Охарактеризувати основні етапи складання сценарного плану.
4. Охарактеризувати особливості активізації психомоторики виконавця під час сценічного виступу.
5. Проаналізувати репертуар українського балетного театру.
6. Проаналізувати репертуар світового балетного театру.

7. Визначити критерії розвитку сценічно-виконавської майстерності.
8. Проаналізувати психолого-педагогічні умови, закономірності розвитку сценічно-виконавської майстерності майбутнього артиста-танцівника.
9. Визначити роль інноваційних технічних засобів і технологій у сучасних творах сценічного мистецтва.
10. Проаналізувати новітні світові форми і методи опанування хореографічного мистецтва та виконавської майстерності.

До самостійної роботи також входить:

- відпрацювання комплексу загальнорозвиваючих і коригуючих вправ - м'язева свобода; уява і фантазія; запропоновані обставини; дія в запропонованих обставинах;
- робота зі світлом, фонограмою, реквізитом, бутафорією;
- відпрацювання студентами особливостей художнього образу;
- відпрацювання вправ на імпровізацію;
- складання індивідуального тренінгу;
- робота над хореографічними етюдами;
- перегляд відеозаписів за рекомендацією педагога.

Система оцінювання та вимоги

Види контролю : поточний, підсумковий.

Методи контролю : спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю : залік.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Виконавська майстерність в інноваційних сценічних практиках» здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 40 балів, і рейтингу з атестації (залік/екзамен) – 60 балів.

Політика щодо дедлайнів і перескладання

Роботи, які здаються з порушенням термінів, без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 від можливої максимальної кількості балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час контрольних робіт заборонені (в тому числі, із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття. Списування під час контрольних робіт, проходження тестів, складання заліку заборонені, для письмової доповіді допускається не більше 20% текстових запозичень.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватися в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів на семінарських та практичних заняттях

Поточний контроль (мах =40 балів)	Модульний контроль (мах =60 балів)		Загальна кількість балів									
Модуль 1	Модуль 2											
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2		60	100								
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4		

Змістовий модуль 1.

3 бали (відмінно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями у повному обсязі та передбаченими практичними навичками. Вміє застосовувати набуті знання на практиці, розв'язувати творчі завдання.

2 бали (добре) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, вміє застосовувати набуті знання на практиці.

1 бал (задовільно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, застосування набутих знань на практиці недостатнє.

0 балів (незадовільно) - виставляються, якщо студент засвоїв матеріал у недостатньому обсязі, не володіє понятійним апаратом, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

Змістовний модуль 2.

4 - бали (відмінно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, у повному обсязі володіє передбаченими практичними навичками. Вміє застосовувати набуті знання на практиці, розв'язувати творчі завдання. Методично правильний показ та пояснення.

3-2 бали (добре) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, володіє практичними навичками, вміє застосовувати набуті знання на практиці. Достатньо впевнене виконання практичної частини програми.

1 бал (задовільно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, застосування набутих знань на практиці недостатнє.

0 балів (незадовільно) - виставляються, якщо студент засвоїв матеріал у недостатньому обсязі, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

ЗАЛІК

Вимоги до відповіді.

Теоретична частина ставить за мету перевірити ґрунтовність, систематичність та цілісність знань студентів. Студент повинен дати чітку, повну, аргументовану відповідь на поставлені запитання, продемонструвати знання з базових теоретичних основ акторської майстерності та сценічного руху, знати головні складові творчо-виконавського процесу артистичної діяльності танцівника сучасності.

Практична частина ставить за мету перевірити володіння всіма аспектами виконавської виразності, а саме: органікою, увагою, темпераментом, контактом з партнером і залом, акторською виразністю, пластикою, ритмікою.

55 - 60 балів (відмінно) – виставляються, якщо студент глибоко розкриває зміст поставленого завдання, вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, комплексно застосовує одержані знання з різних дисциплін при вирішенні поставлених завдань. Якісне, осмислене виконання вправ і освоєння виконавських навичок. Студент демонструє артистизм та здатність емоційного впливу на глядача. Виявляє розвинуте творчо-образне мислення та здатність до інтерпретації отриманої теоретико-практичної інформації.

48 - 54 балів (добре) – виставляються, якщо студент комплексно вирішує поставлені завдання, правильно розкриває основний зміст завдання, правильно використовує термінологію, вміє аналізувати і оцінювати факти і події. Грамотне виконання з невеликими недоліками.

40 - 47 балів (задовільно) – виставляються, якщо студент викладає зміст завдання частково, не завжди послідовно, відповідь неповна, але суть питання в цілому розкрита. Нерозуміння матеріалу і відсутність психофізичного розвитку в даному предметі. Невпевнене виконання практичної частини. Студент емоційно скутий, показ невиразний та недосконалий.

1 - 39 балів (незадовільно) – виставляються, якщо студент не розкрив основний зміст завдання, допустився значних помилок, спеціальною термінологією володіє слабо, знання поверхові. Недбалість студента над розвитком власної підготовки. Не демонструє належної форми показу та необхідних практичних навичок. Виконання з великою кількістю недоліків, слабка фізична підготовка.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для заліку
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики		
90-60	A	Відмінно		
82-89	B	Добре	Зараховано	
75-81	C			
67-74	D	Задовільно		
60-66	E			
1-59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного	

			складання)	
--	--	--	------------	--

Рекомендована література

Основна:

1. Абдоков Ю. Б. Музыкальная поэтика хореографии: Пластическая интерпретация музыки в хореографическом искусстве. Взгляд композитора. М.: МГАХ, РАТИ-ГИТИС, 2009. 272 с.
2. Андросук Л. М. Розвиток творчого потенціалу в процесі постановки творчого проекту як аспект професійної підготовки майбутнього вчителя хореографії. *Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Умань, 23-24 травня 2014 р.)*. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. С. 7-12.
3. Береза А. В. Педагогічно-виконавська практика майбутнього вчителя музики: навч.-метод. посіб. Вінниця: Нова книга, 2010. 184 с.
4. Білоус В. П. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. К., 2010. Вип. 1. С. 97–103.
5. Бірюкова Л. А. Вокальне мистецтво як засіб розвитку духовної культури вчителя музики. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2014. № 1–2 (3–4). С. 193–204.
6. Білоус В. П. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. К., 2010. Вип. 1. С. 97–103.
7. Волконский С. Выразительный человек. Сценическое воспитание жеста. Москва: Ленард, 2015. 248 с.
8. Валькевич Р. Сценічна культура та виконавська діяльність. *Зібрання статей з питань культури сценічно-виконавської діяльності майбутнього вчителя*. Наукове видання. Кіровоград, 2011. С. 50-53.
9. Вильсон Г. Психология артистической деятельности: Таланты и поклонники / Пер. с англ. А. Блейз. Москва: Когито-центр, 2001. 383 с.
10. Гуренко Е. Проблемы художественной интерпретации (Философский анализ). Ново-сибирск: Наука, 1982. 256 с.
11. Клепиков О., Кучерявий І. Основи творчості особи: [навчальний посібник для студ.]. Київ: Вища школа, 1996. 295 с.
12. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. К., 2006. 432 с.
13. Основи сценічної майстерності : хрестоматія для студ. вищ. навч. закл. напряму підготов. "Дошкільна освіта"/ укл. Матвієнко С. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 438 с.
14. Паві Патріс : словник театру / Перекл. з фран. Маркіян Якуб'як. Львів, 2006. 640 с.
15. Словарь театральных терминов (создание актерского образа) / Зверева Н., Ливнев Д. Москва: ГИТИС, 2007. 136 с.

16. Фельденкрайз М. Осознание через движение: двенадцать практических уроков / пер. с англ. Москва: Ин-т общегуманитарных исслед., 2011. 205 с.
17. Четкин А. Основы драматургии театрализованных представлений. Москва: Лань, 2013. 288 с.

Додаткова:

1. Бацевич Ф. Основы коммуникативной лингвистики : учебник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с. Серія «Альма-матер». Захава Б. Мастерство актера и режиссера. М.: ГИТИС, 2008. 430 с.
2. Великие мюзиклы мира. М.: Олма-пресс, 2002. 704 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка : посіб. Київ: Видавничий центр «Академія», 2002. 576 с.
4. Выготский Л. Психология искусства. Москва : Изд-во Современ. гуманитар. ун-та, 2001. 209 с.
5. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ:Либідь, 1997. 376 с.
6. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. С.Максименка. 2-е вид., переробл. і доп. Вінниця: Нова книга, 2004. 704 с.
7. Колесник О. Феномен інтерпретації в художній культурі: монографія. Київ: НАКККиМ, 2014. 265 с.
8. Литвиненко С. Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи. *Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки»*. 2006. Вип. 3 (50). С. 215-219.
9. Поліщук О. Художнє мислення: естетико-культурологічний дискурс: монографія. Київ : Видавець ПАРАПАН, 2007. 208 с.
10. Сайк Г. Емоційно-естетичні переживання музики через формування виконавської майстерності студентів. *Наука і сучасність*. Київ, 2000. 22, вип. 2, ч. 2. С. 115-125.
11. Семашко О. Соціологія мистецтва: навчальний посібник. 2-ге вид. Львів : Магнолія Плюс, 2006. 244 с.
12. Теорія і методика мистецької освіти. *Збірник наукових праць*. Вип. 16 (21). Частина 1. К.: НПУ, 2014. С. 68-71.
13. Тополевський В. Педагогічний вплив на розвиток творчої. *Серія: індивідуальності майбутнього актора. Культура України. Мистецтвознавство*. Харків. 2015. Вип. 51. С. 144–151.
14. Хрящева Н., Макшинов С. Психогимнастика в тренінге / под ред. Н. Хрящевой. Санкт-Петербург: Речь, 2014. 267 с.

Інтернет ресурси

http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37435
<https://resources.mgpu.ru/findbooks.php?pagenum=9>

<https://resources.mgpu.ru/discplist.php?mode=libr>

<http://www.mosconsv.ru>

<http://www.mosconsv.ru/page.phtml>

www.folkler.r

www.classical.net/music/links

www.kultura-portal.ru

[http://www.krispen.narod.](http://www.krispen.narod)

https://nakkim.edu.ua/images/vidannya/Konferencii/Konferensiya_Mystetska_osvit_a_2016_compressed.pdf